

Редакційна рада «Наукового вісника Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки»

Кочан І. Я., доктор біологічних наук, професор (головний редактор).
Цьось А. В., доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор.
Гаврилюк С. В., доктор історичних наук, професор (заступник головного редактора).
Бояр А. О., доктор економічних наук, професор.
Карлін М. І., доктор економічних наук, професор.
Мельник В. М., доктор технічних наук, професор.
Мірченко М. В., доктор філологічних наук, професор.
Свідзинський А. В., доктор фізико-математичних наук, професор.
Смолюк І. О., доктор педагогічних наук, професор.

Редакційна колегія

Кочан Наталія Несторівна – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри країнознавства і міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (головний редактор).
Зузок Федір Васильович – доктор геологічних наук, професор кафедри географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (заступник головного редактора).
Бейдик Олександр Олександрович – доктор географічних наук, професор кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка, сумісник кафедри туризму та готельного господарства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.
Заставецька Ольга Володимирівна – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри географії України і туризму Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.
Джаман Василь Олександрович – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри географії України та регіоналістики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
Дністрянський Мирослав Степанович – доктор географічних наук, професор кафедри географії України Львівського національного університету імені Івана Франка, сумісник кафедри країнознавства і міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.
Львів Леонід Володимирович – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельного господарства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.
Барський Юрій Миколайович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної та соціальної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.
Карлін Микола Іванович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту, податкової та бюджетної політики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.
Ковальчук Іван Платонович – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри геодезії та картографії Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ.
Любіцева Ольга Олександрівна – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
Мезенцев Костянтин Володимирович – доктор географічних наук, професор кафедри економічної та соціальної географії Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
Мельник Володимир Миколайович – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри геодезії, землевпорядкування та кадастру Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.
Мольчак Ярослав Олександрович – доктор географічних наук, професор, академік УЕАН, завідувач кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності Луцького національного технічного університету.
Олійник Ярослав Богданович – доктор економічних наук, професор, член-кореспондент Академії педагогічних наук, академік Академії наук вищої освіти України, завідувач кафедри економічної та соціальної географії Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
Павліха Наталія Володимирівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.
Позняк Степан Павлович – доктор географічних наук, професор, академік Академії вищої школи України, завідувач кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів Львівського національного університету імені Івана Франка.
Руденко Валерій Петрович – доктор географічних наук, професор, декан географічного факультету, завідувач кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
Фесюк Василь Олександрович – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.
Шаблій Олег Іванович – доктор географічних наук, професор, академік Академії вищої школи України, завідувач кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету імені Івана Франка.
Шищенко Петро Григорович – доктор географічних наук, професор, член-кореспондент Академії педагогічних наук, професор кафедри географії України Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
Андрейчук В'ячеслав – доктор габлітований (геолого-мінералогічні науки), професор Сілезького університету в Катовіце (Республіка Польща).
Красовський Костянтин Костянтинівич – доктор географічних наук, професор кафедри соціально-економічної географії і туризму, перший проректор Брестського державного університету імені О. С. Пушкіна (Республіка Білорусь).
Рикала Анджей – доктор габлітований (географія), професор, директор Інституту соціально-економічної географії й організації простору Лодзького університету (Республіка Польща).
Сурд Василь – доктор габлітований (географія), професор, директор Центру з вивчення поселень та урбаністики Клузьського університету імені Бабеша-Бойяї (Республіка Румунія).
Хоїнські Адам – доктор габлітований (географія), професор, директор Інституту фізичної географії і формування природного середовища Познанського університету імені Адама Міцкевича (Республіка Польща).
Хохмут Зденко – доктор габлітований (фізична географія та геоecологія), професор кафедри географії Кошицького університету імені Йозефа Шафарика (Словацька Республіка).
Патійчук Віктор Олександрович – кандидат географічних наук, доцент кафедри країнознавства і міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (відповідальний секретар).

Рецензенти

Гукалова І. В., доктор географічних наук, провідний науковий співробітник (Інститут географії НАН України).
Ровенчак І. І., доктор географічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка).
Сухий П. О., доктор географічних наук, професор (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича).

Журнал є науковим фаховим виданням України, у якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора чи кандидата наук з географії (див. додаток № 8 до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2015 р. № 1328).

Редактор і коректор: **В. Й. Лажнік**. Технічний редактор: **В. О. Патійчук**. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 19777-9577 ПП від 15.03.2013 р. Наклад 100 пр. **Зам. Адреса редакції:** 43025, м. Луцьк, просп. Волі, 13, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Тел. (0332)72-83-87. Ел. адреса: vp_red@ukr.net. Засновник і видавець – Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (43025, м. Луцьк, просп. Волі, 13). Обсяг **обл. вид. арк., ... ум.-друк. арк.** Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України ДК № 4513 від 28.03.2013 р. Виготовлювач – Вежа-Друк (м. Луцьк, вул. Шопена, 12, тел. (0332) 29-90-65). Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України ДК № 4607 від 30.08.2013 р.

ЗМІСТ

**РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНА ТЕОРЕТИЧНА, ФІЗИЧНА
ТА КОНСТРУКТИВНА ГЕОГРАФІЯ**

Патійчук Віктор, Король Павло, Саванюк Софія

Специфіка застосування методу генералізації в регіональних дослідженнях
і картографії 3

Смочко Наталія

Теоретичні основи дослідження категорії «монорозвиток» у структурі
поняттєво-термінологічної системи «територіальна організація суспільства» 14

Бенедюк Валентина

Краєзнавчий принцип у процесі формування географічних компетентностей учнів 21

Карпюк Зоя, Фесюк Василь, Мороз Ірина

Природно-заповідний фонд м. Луцька: історія формування, функціональне призначення,
сучасний стан збереженості 25

Нетробчук Ірина, Силивонюк Катерина, Семенюк Олександр

Аналіз впливу автотранспорту на якість атмосферного повітря вулиць міста Луцька 37

Пасічник Михайло, Ільїна Ольга, Громик Оксана

Речовинний склад та особливості донних відкладів озера Охнич (Волинське Полісся) 43

Чижевська Лариса, Качаровський Роман, Шкарупелова Ірина

Ерозійні процеси в межах Волинської області: передумови прояву та закономірності
поширення на сучасному етапі 48

РОЗДІЛ II. ЕКОНОМІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ

Карпюк Зоя, Шевчук Тетяна

Органічне сільське господарство в Україні: історичний та екологічний аспекти розвитку 56

Лажнік Володимир, Маковецька Лариса, Пугач Сергій

Особливості компонентної й територіальної структури транспортної системи
Волинської області 66

<i>Павловська Тетяна, Бенедюк Валентина, Лисюк Тетяна, Бакалейко Віта</i> Сучасні особливості розвитку видовищно-розважальних закладів міста Луцька	79

РОЗДІЛ III. РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ ТА ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ

<i>Нестерчук Інна</i> Гастрономічно-туристичне районування: планування, проектування туристично-рекреаційного простору	86
<i>Патійчук Віктор</i> Румунія як перспективний регіон міжнародного релігійно-туристичного обслуговування	92
<i>Мандрик Ірина, Фірчук Юлія</i> Регіональні особливості розвитку купально-пляжного туризму на Філіппінах	102
<i>Коцан Наталія, Мазурець Роман, Іжевська Вікторія</i> Проект туристичного маршруту до Польщі «Незвіданий край»	106
<i>Чернишова Таїсія</i> Аналіз природних рекреаційно-туристичних ресурсів Житомирщини для розвитку сільського туризму в регіоні	111
<i>Невєнченко Антоніна</i> Особливості розвитку пізнавального туризму в місті Коломия	117
<i>Слащук Андрій, Бернадська Галина</i> Суспільно-географічний аналіз чинників формування туристичної інфраструктури Рівненської області	124
<i>Патійчук Віктор, Саванюк Софія</i> Перспективні види туристично-рекреаційної діяльності у Волинській області	129
<i>Мельник Олег, Мельнійчук Михайло, Чижевська Лариса, Качаровський Роман</i> Природні ресурси Іваничівського району Волинської області як передумова розвитку туристсько-рекреаційної діяльності	142
<i>Мельнійчук Михайло, Зейко Віталій</i> Пропозиції з оптимізації розвитку молодіжного та дитячого туризму різним державним структурам Волинської області	149
Наші автори	156

Patiychuk Viktor, Savanyuk Sofia. Promising Types of Tourist and Recreational Activities in the Volyn Region. The basic types of tourist and recreational activity in Volyn region are considered. The concept of separate directions of tourist and recreational activity in terms of their type and resource provision is generalized. The basic functions and importance of tourist and recreational activities for meeting the tourist needs of the population of the studied territory and the visiting tourists both domestic and international are revealed. The author's scheme of grouping of perspective types of tourist and recreational services of the population is offered. Possibilities of using of cultural-historical, sacral-religious, industrial-anthropogenic and natural resources of promising importance for the development of new types of recreational-tourist services of the population in the region are analyzed. Attention is focused on the main problems of development of tourist and recreational complex of Volyn region. The main promising areas and centers of development of new branches of the tourist complex of the Volyn region have been identified. Prospects for development of new tourist and recreational services in the studied territory are outlined.

Key words: tourism, recreation, factors of tourism development, perspective types of tourism and recreational activity, problems of tourism development, Volyn region.

Стаття надійшла до редколегії
25.01.2020 р.

УДК 911.3:379.8(477.82)

**Олег Мельник,
Михайло Мельничук,
Лариса Чижевська,
Роман Качаровський**

Природні ресурси Іваничівського району Волинської області як передумова розвитку туристсько-рекреаційної діяльності

Зосереджено увагу на вивченні природних ресурсів Іваничівського району Волинської області як передумови розвитку туризму та рекреації. Завдяки опрацюванню сучасних наукових публікацій, присвячених дослідженню природних ресурсів адміністративних територій Волинської області, вдалося сформулювати алгоритм аналізу природно-ресурсного потенціалу району. Завданням наукового пошуку стало детальне вивчення природних компонентів території, зокрема особливостей кліматичних умов, гідрологічної мережі, земельних і лісових ресурсів, природоохоронних ділянок. Визначено кліматичні особливості території, встановлено їх значення для здійснення рекреації впродовж року. Детально досліджено водні об'єкти, зокрема подано характеристики наявного річкового та озера фонду. Проаналізовано стан наявних бальнеологічних та земельних ресурсів. Обґрунтовано перспективи використання лісових та лісомисливських ресурсів, зокрема визначено стан тваринного фонду, призначеного для полювання. Проведено аналіз природно-заповідного фонду району. Зосереджено увагу на особливостях використання різних видів наявних природних ресурсів для рекреаційних потреб суспільства на сучасному етапі соціально-економічного розвитку прикордонних територій Волинської області з урахуванням їх потенціалу.

Ключові слова: природні ресурси, туристично-рекреаційна діяльність, туризм, клімат, земельні ресурси, водні ресурси, річки, озера, лісові ресурси, мисливські угіддя, природно-заповідний фонд, Іваничівський район.

Постановка наукової проблеми та її значення. В умовах інтенсифікації виробництва та прискорення ритму життя зростає психоневрологічне та фізичне навантаження на трудові ресурси, погіршується стан довкілля, що посилює необхідність повноцінного відпочинку. Досить важливим для цього є наявність потужного природного потенціалу, що сприятиме розвитку туристсько-рекреаційної сфери. Оцінка сучасного стану довкілля та природно-ресурсного потенціалу Іваничівського району дасть змогу зробити висновки про можливості розвитку рекреаційної сфери на цій території. Слід детально й різнобічно проаналізувати компоненти природного середовища задля формування уявлення про їх роль у забезпеченні рекреаційної діяльності. Розвиток туристсько-рекреаційної галузі дасть змогу вирішити питання не тільки відпочинку, а й забезпечення

функціонування інших галузей економіки краю, що сприятиме покращенню соціально-економічної ситуації в його межах.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблематики. Особливості використання природного рекреаційного потенціалу Волинської області задля задоволення потреб людини оцінено у багатьох наукових працях, зокрема, його комплексна характеристика подана у монографіях І. В. Єрко, Я. Б. Олійника [10] та Л. М. Черчик, О. В. Міщенко, І. В. Єрко [12]. Природоохоронні території охарактеризовано у монографії З. К. Карпюк, В. О. Фесюка, О. В. Антипюк [7]. Результати дослідження рекреаційного потенціалу та окремих його компонентів у межах адміністративних районів й об'єднаних територіальних громад Волинської області знаходимо у працях Н. В. Чир [14–16], З. К. Карпюк [3; 6; 8; 13; 14; 16], Л. Т. Чижевської [13–16], В. В. Кудрик [9], С. В. Фешук [9], Р. Є. Качаровського [6; 8; 9; 13–16] та О. В. Антипюк [6; 8; 14]. Частково питання природного рекреаційного потенціалу Іваничівського району розглядалося Л. Т. Чижевською, З. К. Карпюк та Р. Є. Качаровським [13], проте виконані дослідження потребують розширення й деталізації.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є комплексний аналіз природно-ресурсного потенціалу Іваничівського району Волинської області як передумови розвитку туризму та рекреації. Серед основних завдань було детальне вивчення природних компонентів території, зокрема, особливостей кліматичних умов, гідрологічної мережі, земельних і лісових ресурсів, природоохоронних ділянок. Із цією метою проведено збір інформації зі щорічників Головного управління статистики у Волинській області, картографічних і довідкових матеріалів Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області, підрозділів Волинської обласної державної адміністрації, а саме: Управління екології та природних ресурсів, лісового та мисливського господарства, екологічної інспекції у Волинській області. Під час дослідження використано порівняльно-географічний, статистичний, аналітичний методи, а також методи узагальнення та систематизації.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження. Вигідне географічне розміщення Іваничівського району (на південному заході Волинської області) на кордоні з Польщею дає змогу в рамках інтенсивної міжнародної співпраці та входження регіону до транскордонної організації трьох країн (Польщі, Білорусі та України) євро регіону «Буг» вигідно використовувати наявний природний потенціал для рекреаційної діяльності. У цю сферу можуть бути залучені як українські, так і закордонні відпочивальники [1; 13].

Іваничівський район із центром у смт Іваничі, утворений у 1940 р. (у 1957–1962 рр. – Нововолинський район із центром у м. Нововолинську), як адміністративна одиниця, відновлений у 1966 р. Його територія займає 645 тис. км². Населення на 01.07.2019 р. становило 32,0 тис. осіб; зокрема сільське – 25,2 тис. осіб, міське – 6,8 тис. осіб [1; 2]. До його складу входить 59 населених пунктів: одне селище міського типу (Іваничі) та 58 сіл. У районі сформовано та функціонує чотири (одна селищна та три сільські) об'єднані територіальні громади (ОТГ), до складу яких увійшла 21 сільська рада, загальною площею 549, 82 км² та населенням 27,5 тис. осіб, а саме: Іваничівська селищна (утворена 29.10.2017 р., центр – смт Іваничі, площа – 99,15 км², населення – 9,6 тис. осіб, включає одну селищну та дві сільські ради), Литовезька сільська (11.12.2016 р., с. Литовезь, 122,42 км², 4,2 тис. осіб, чотири сільські ради), Павлівська сільська (18.12.2016 р., с. Павлівка, 218,16 км², 7,9 тис. осіб, 10 сільських рад) та Поромівська сільська (11.12.2016 р., с. Поромів, 110,1 км², 5,8 тис. осіб, чотири сільські ради). Іваничівщина межує на півночі – з Володимир-Волинським, на сході – з Локачинським, на південному сході – з Горохівським районами Волинської області, а на півдні – із Сокальським районом Львівської області. На заході району простягається державний кордон із Польщею протяжністю 24 км, проте пунктів пропуску немає [2; 4; 13].

В Іваничівському районі наявні досить сприятливі природні рекреаційні ресурси, що забезпечується кліматичними умовами, гідрологічними об'єктами, лісовими масивами та мисливськими угіддями, об'єктами природно-заповідного та санаторного-курортного фонду тощо. Кліматичні умови сприяють здійсненню рекреації впродовж усього року. Середньорічна зимова температура складає -4,0 °С, а літня – +18,0 °С. Середньорічна кількість опадів у районі досягає 600 мм. Слід зазначити, що період літньої рекреації є дещо менш тривалим, ніж на решті території Волині, а також України [1-2; 8; 10; 13]. Водні ресурси Іваничівщини також є передумовою для

розвитку рекреаційної діяльності. Територією району протікає п'ять річок, а саме: Західний Буг, Луга, Луга-Свинорийка, Студянка, Стрипа [5; 11]. Зокрема, за матеріалами Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області р. Західний Буг, що є транскордонною, протікає на території трьох держав: України, Республіки Польща та Республіки Білорусь. Вона протікає з південного сходу на північний захід. Загальна площа басейну – 39 580 км², із них у межах України – 11 205 км² (28,3 % від загальної площі), знаходяться на території Львівської та Волинської областей [1; 11].

Західний Буг є притокою другого порядку річки Вісла, впадає в р. Нарев на території Республіки Польща (басейн Балтійського моря). Загальна довжина складає 772 км, з них територією України – 404 км, у Волинській області на кордоні з Республікою Польща – 220 км, зокрема, 30 км – межею Волинської та Львівської областей, в Іваничівському районі – 10 км [1; 5; 11]. Заплава переважно вузька, досягає ширини 1,5–2,0 км. Поверхня її більшої частини відкрита, заболочена, пронизана старими річищами. Нижче Устилуга ширина долини перевищує 3 км. Корінні береги здебільшого пологі, висотою до 4 м. Русло річки досить звивисте, наявна значна кількість рукавів, островів. Ширина річки сягає 40–80 м, середня глибина – від 2 м до 7 м. Швидкість течії при низьких рівнях 0,3–0,6 м/с [11]. Річка має змішане живлення за рахунок талих весняних і літніх дощових вод із невеликою частиною підземного живлення. Високі рівні води в річці, як правило, спостерігаються під час весняних повеней, переважно в середині березня – на початку квітня. Середня висота підйому рівнів води складає 1–3 м, інтенсивність підйому – 0,5–2,0 м/добу. Середня густина річкової мережі становить 0,35 км/км².

Територією Іваничівщини протікає також р. Луга – права притока р. Західний Буг. Довжина – 91,1 км, площа водозбору – 1351,4 км². Вона бере початок біля с. Колпитів Локачинського району, а поблизу м. Устилуг Володимир-Волинського району впадає в Західний Буг. У верхній течії протікає зі сходу на захід, у середній і нижній течії – на північний захід. Основні притоки – Луга-Свинорийка (права), Риловиця (права), Стрипа (ліва). Басейн р. Луги розміщений у західній частині Волинської височини. Значна частина басейну має глинисто-суглинистий покрив, розорана. Долина з пологими схилами, шириною 0,2–0,8 км, висотою 6–8 м. На узбережжях р. Луга знаходяться села Переславичі, Топилище, Старий Порицьк, Павлівка, Щенятин, Іванівка. Заплава – лучна, місцями чагарникова, ширина її зростає з довжиною річки у середньому на 0,4–0,8 км. Середня висота заплави над урізом річки – 0,6–0,7 м, береги низькі, пологі. Дно рівне, суглинисте, русло дуже звивисте. Від витoku до с. Старий Порицьк ширина не перевищує 5 м, глибина – 1,5 м. До села Іванівка ширина річки – 5–12 м, глибина – до 3 м, біля села розширюється до 16–29 м, глибина – до 3,5 м. Між с. Іванівка та м. Володимир-Волинським ширина річки має 10–25 м, глибина – 0,4–1,5 м. Найвищий підйом води навесні – у середині березня, інколи влітку бувають дощові паводки. В середині грудня встановлюється льодостав. Весняний льодохід триває 2–3 дні [5; 11].

Правою притокою Луги є р. Луга-Свинорийка (впадає в р. Луга, на захід від с. Маркостав Володимир-Волинського району). Її довжина – 36,9 км, площа водозбору – 364,87 км², падіння – 0,76 м/км. Загальний напрям течії зі сходу на захід. Витоком її є південні околиці сіл Шельвів і Гранатів Локачинського району, а основні притоки – річки Свинарка та Війниця. Долина місцями заболочена, заплава шириною 1 км, русло звивисте, ширина до 10 м, у середній течії розділяється на два рукави. В районі протікає поблизу сіл Луковичі, Бужковичі. Територія басейну густо заселена, розорана, в її межах споруджено осушувальну систему [1; 5; 11; 14].

Річка Стрипа є лівою притокою р. Луги. Довжина – 24,5 км, площа водозбору – 184,0 км², падіння – 1,5 м/км. Витікає біля околиці с. Підбереззя Горохівського району, а впадає в Лугу на північ від с. Павлівка Іваничівського району. Ширина заплави – до 700 м, русло – малозвивисте, шириною до 2 м, береги пологі, вкриті лучною рослинністю. В межах басейну переважають родючі чорноземні ґрунти [1; 5; 11; 14].

Правою притокою Західного Бугу є р. Студянка. Її довжина – 26,5 км, площа водозбору – 136,05 км², падіння 1,7 м/км. Витікає біля с. Грибовиця Іваничівського району й впадає в р. Західний Буг на південь від м. Устилуг Володимир-Волинського району. Ширина заплави – 400 м, долина розташована в горбистій місцевості, вкрита лучною рослинністю. Русло річки звивисте, шириною до 2 м, а береги невисокі, пологі. Територія басейну розорана й густо заселена [5; 11]. Узбережжя та водні плеса річок є досить привабливими для рекреаційного використання, зокрема, короткотривалого відпочинку (купання, занять водним туризмом, плавання на човнах, рибальства) та екологічного пізнання природи (дослідження біорізноманіття природоохоронних територій).

Іваничівський район відомий своїми замкнутими водоймами, в його межах нараховується п'ять озер: Павлівське, Целебень, Щенятинське, Іванівське, Петрове та 116 ставків, проте відсутні водосховища. Озера поширені по території нерівномірно. Озеро Павлівське знаходиться у руслі р. Луга, на околицях сіл Старий Порицьк, Клопочин, Павлівка. Озеро Целебень відноситься до басейну р. Західний Буг і розміщене поблизу с. Заставне. У руслі р. Луга, біля сіл Щенятин і Лугове сформувалось озеро Щенятинське. У цьому ж руслі, на східних околицях с. Іванівка милує око Іванівське озеро. У північно-західній частині району, на захід від с. Петрове, простягнулось однойменне озеро, що відноситься до басейну р. Західний Буг. Основні морфометричні показники озер досліджуваного району наведені у табл. 1.

Таблиця 1

**Морфометричні показники озер Іваничівського району
Волинської області***

Назва озера	Площа водного дзеркала, га	Довжина берегової лінії, км	Об'єм водної маси, тис. м ³	Ширина, км	Довжина, км	Глибина, м	
						максимальна	середня
Павлівське	27,08	1,9	1481	0,62	0,67	10	4,81
Целебень	5,4	1,04	80	0,05	0,51	-	-
Щенятинське	7,6	1,44	110	0,18	0,46	-	-
Іванівське	2,1	0,32	30	0,04	0,12	-	-
Петрове	2,0	0,34	30	0,07	0,14	-	-

* Складено за: [1; 5; 11; 14].

Бальнеологічні ресурси представлені покладами сапропелевих грязей. У районі розвідано два родовища, загальні запаси яких оцінюються у 1,6 млн т або 1,1 % від загальнообласних запасів [6; 10; 12]. Земельний фонд району становить 64 167 га, з них: сільськогосподарські угіддя – 49 232 га (76,72 %), ліси – 8361 га (13,03 %), забудовані землі – 2806 га (4,37 %), відкриті заболочені землі та води – 3537 га (5,52 %), інші землі – 231 га (0,36 %). Серед земель району наявні площі природоохоронного та оздоровчого призначення, відповідно, 2866,9 та 7,08 га [5; 10; 12].

Лісовкриті площі займають 13,03 % території району. Загальна їх площа – 6784,5 га, лісгосподарські землі – 7297 га. На території Іваничівського району функціонує Павлівське лісництво ДП «Володимир-Волинське лісомисливське господарство». Наявні рекреаційні лісові ресурси в більшості своїй представлені хвойними породами з істотними домішками дуба, що є найбільш цінними в рекреаційному відношенні. Вікова структура насаджень: молодняки – 730,6 га середньовікові – 3967,7 га. Середній вік насаджень – 56 років. Основний потенціал існуючих флористичних ресурсів визначається присутністю цінних видів різних лікувальних трав та дикорослих ягід. Місцеві ліси багаті на чорницю, малину, ожину, лошину [1; 5; 12; 13].

Мисливські угіддя району складають 45 726 га, з них лісових земель – 6992 га, польових – 34 794 га та водно-болотних – 3940 га (табл. 2). На цій території розміщені два мисливських господарства – Іваничівська районна організація УТМР та ТзОВ «Павлівське мисливське господарство». У межах цих мисливських господарств є можливість полювати на таких тварин, як косуля, кабан, заєць-русак, білка, лисиця, єнотовидний собака, видра, куниця кам'яна та лісова, тхір чорний, сіра куріпка [5; 11].

Таблиця 2

Структура мисливських угідь Іваничівського району Волинської області*

Назва мисливського господарства	Лісові угіддя, га	Польові угіддя, га	Водно-болотні угіддя, га	Всі угіддя, га
Іваничівська районна організація УТМР	2 295	33 152	3 258	38 705
ТзОВ «Павлівське мисливське господарство»	4 697	1 642	682	7 021
Разом	6 992	34 794	3 940	45 726

* Складено за: [1; 2; 5; 13].

Наявні лісові та мисливські ресурси дають змогу розширити можливості рекреації, зокрема організувати короткотерміновий відпочинок вихідного дня із полюванням, збором ягід, грибів і лікувальних трав, з одночасним екологічним оздоровленням у лісах. За даними Управління екології та природних ресурсів Волинської ОДА, в Іваничівському районі наявні три природоохоронних об'єкти місцевого значення, загальною площею 2866,9 га або 1,2 % ПЗФ території Волинської області (табл. 3), що створені й функціонують відповідно до положень Закону України «Про природно-заповідний фонд України» [3].

Таблиця 3

Перелік об'єктів природно-заповідного фонду Іваничівського району Волинської області *

Назва об'єкта	Місце знаходження	Площа, га	Нормативний документ, огран, що утворив, та дата утворення
<i>Ландшафтний заказник</i>			
«Заставненський»	Павлівське лісництво ДП «Володимир-Волинське ЛМГ» та Литовежська сільська рада	156,8	Розпорядження голови Волинської обласної державної адміністрації від 12.12.1995 р. № 213
<i>Загальнозоологічні заказники</i>			
«Павлівський»	Павлівське лісництво ДП «Володимир-Волинське ЛМГ»	1 528,0	Розпорядження представника Президента України у Волинській області від 26.05.1992 р. № 132
«Прибужжя»	Ішівське лісництво ДП «Володимир-Волинське ЛМГ», Мовниківська, Морозовичівська, Поромівська сільські ради	1 182,1	Розпорядження Волинської обласної ради від 03.03.1993 р. № 18-р. (реорганізований 22.12.2005, № 24/11)

* Складено за: [5; 7; 9; 13–16].

Заказник «Заставненський» створений із метою збереження цінного природного комплексу, до якого входять: лісові насадження із сосни звичайної *Pinus sylvestris* із домішкою вільхи чорної *Alnus glutinosa* та берези повислої *Betula pendula* (1-го бонітету). Трав'яний покрив сформований різними видами осок *Carex brizoides* Juslen, *Carex atrata*, орляком звичайним *Pteridium aquilinum*, брусницею звичайною *Vaccinium vitis-idaea*, гравілатом річковим *Geum rivale* тощо. В заказнику поширені багато видів тварин, серед яких сарна європейська *Capreolus capreolus*, заєць сірий *Lepus europaeus*, ондатра болотяна *Ondatra zibethicus*. Окремі види тварин занесені до Червоної книги України (ЧКУ): горностай *Mustela erminea*, журавель сірий *Grus grus*, видра річкова *Lutra lutra* [5–7; 9; 13].

Загальнозоологічний заказник «Павлівський» розпочав своє функціонування з метою збереження природного комплексу із двох лісових урочищ – «Павлівського» та «Ляхова». Тут переважають й охороняються високобонітетні насадження дуба черешчатого *Quercus robur* (до 65 %) віком близько 60 років, а також лісові насадження ялини європейської *Picea abies* та модрина європейської *Larix decidua*. У лісах водяться куниці звичайні *Martes martes*, дикі кабани *Sus scrofa*, куріпки сірі *Perdix perdix*, кілька видів співочих птахів. На водних плесах ставків, що входять до складу заказника, гніздяться лебеді-шипуні *Cygnus olor*. Трапляються види занесені до ЧКУ: підсніжник білосніжний *Galanthus nivalis*, лелека чорний *Ciconia nigra*, підорлик малий *Aquila pomarina* [5; 7; 13–16].

У межах заказника «Прибужжя», що створений для збереження природного комплексу в долині р. Західний Буг, у його заплаві, охороняються соснові ліси з домішками берези повислої *Betula pendula* та вільхи чорної *Alnus glutinosa*, водно-болотяні, лучно-чагарникові, лучні угіддя. Вони формують сприятливі умови для розмноження різних видів парнокопитних, хутрових звірів, борової та водно-болотяної дичини, серед якої – дикий кабан *Sus scrofa*, борсук європейський *Meles meles*, куниця лісова *Martes martes*. У заказнику мешкають види, занесені в ЧКУ та міжнародного природоохоронного переліку тварин, оскільки перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі: видра річкова *Lutra lutra*, журавель сірий *Grus grus*, підорлик малий *Aquila pomarina*, лелека чорний *Ciconia nigra*, деркач *Crex crex* [5; 7; 13–16]. Природоохоронні території становлять лише 4,5 % території району, однак характеризуються багатим біорізноманіттям й є доволі привабливими для розвитку рекреації на окремих ділянках відповідно до законів України [3].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідивши природні ресурси Іваничівського району Волинської області, слід зазначити, що вони можуть стати передумовою для туристично-рекреаційної діяльності людини на цій території. Загалом сприятливі кліматичні умови, наявна гідрологічна мережа, багаті лісові ресурси, а також об'єкти природно-заповідного фонду дають змогу розвивати рекреаційну діяльність у межах району. Залучення природно-ресурсного потенціалу краю до туристично-рекреаційної діяльності дасть змогу підвищити його роль у розвитку та функціонуванні туристичної галузі. Це, у свою чергу, зумовить збільшення потоку місцевих та іноземних туристів, істотно покращить соціально-економічний стан прикордонної території. Як наслідок, більша увага буде приділена збереженню та відновленню природи Іваничівського району, зокрема вирішенню низки проблем екологічного характеру (забруднення водойм, відходи діяльності шахт тощо), які нині істотно послаблюють позиції краю та потребують нагального вирішення.

Джерела та література

1. Волинь туристична : путівник. – К. : ТОВ «Світ успіху», 2008. – 364 с.
2. Головне управління статистики у Волинській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua>
3. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2456-12>
4. Децентралізація влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/region/item>
5. Екологічний паспорт Іваничівського району [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://voladm.gov.ua/article/ekologichniy-rasport-ivanichivskogo-rayonu/>
6. Карпюк З. К. Перспективи лікувально-курортної рекреації на Волині / З. К. Карпюк, Р. Є. Качаровський, О. В. Антипюк // Матеріали II Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. «Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів» (м. Луцьк, 19–20 квітня 2018 р.) / за ред. Ю. М. Барського, С. О. Пугача. – Луцьк : Волиньполіграф, 2018. – С.140–145.
7. Карпюк З. К. Природно-заповідний фонд Волинської області : альбом-каталог / З. К. Карпюк, В. О. Фесюк, О. В. Антипюк. – К. : ТОВ «ОК–ПОЛІГРАФ», 2018. – 136 с.
8. Карпюк З. К. Перспективи розвитку агро- та екотуризму на Волинському Поліссі / З. К. Карпюк, Р. Є. Качаровський, О. В. Антипюк // Матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. з нагоди 10-ої річниці створення кафедри туризму та готельного господарства у СНУ ім. Лесі Українки : «Індустрія туризму і сфера гостинності в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку» (м. Луцьк, 27 вересня 2018 р.) / відпов. ред. Л. В. Ільїн. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2018. – С. 58–62.
9. Кудрик В. В. Природоохоронні об'єкти Волинської області як об'єкти туризму / В. В. Кудрик, С. В. Фещук, Р. Є. Качаровський // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Екологічні проблеми річки Случ та інших водних плес Житомирської області. Туристсько-рекреаційні зони надслучанського краю» [Новоград-Волинський, 27–28 січ. 2011 р.]. : наук. зб. «Велика Волинь». – Т. 43. – Новоград-Волинський ; Житомир : Рута, 2011. – С. 67–69.
10. Олійник Я. Б. Суспільно-географічне дослідження туристичної інфраструктури Волинської області : монографія / Я. Б. Олійник, І. В. Єрко. – Луцьк : ПрАТ «Волин. обл. друк.», 2014. – 164 с.
11. Регіональний офіс водних ресурсів у Волинській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vodres.gov.ua/index.php>
12. Черчик Л. М. Туристично-рекреаційний комплекс Волинської області: передумови розвитку : монографія. Ч. 1 / Л. М. Черчик, О. В. Міщенко, І. В. Єрко. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – 128 с.
13. Чижевська Л. Т. Особливості туристично-рекреаційної атрактивності Іваничівського району Волинської області / Л. Т. Чижевська, З. К. Карпюк, Р. Є. Качаровський // Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія : Геогр. науки. – 2019. – № 1 (385). – С. 136–142.
14. Чир Н. В. Потенційні рекреаційні можливості природно-заповідних об'єктів басейну р. Луга / Н. В. Чир, З. К. Карпюк, Л. Т. Чижевська, Р. Є. Качаровський, О. В. Антипюк // Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації : Матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції, 31 жовтня 2019 р. : зб. наук. пр. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – Вип. 52. – С. 34–37.
15. Чир Н. В. Роль об'єктів природно-заповідного фонду прикордонних ОТГ Волинської області у розвитку екологічного туризму / Н. В. Чир, Л. Т. Чижевська, Р. Є. Качаровський // Регіон – 2019:

стратегія оптимального розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16–17 жовтня 2019 р.). – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. – С. 271–275.

16. Чир Н. В. Об'єкти природно-заповідного фонду прикордонних об'єднаних територіальних громад як важливий елемент туристичної галузі Волинської області / Н. В. Чир, Л. Т. Чижевська, З. К. Карпюк, Р. Є. Качаровський // Матеріали III міжнар. наук.-практ. конф. «Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення та підходи» : ред.-упоряд. А. Душний, М. Махмудов, В. Ільницький, І. Зимомря. – Баку-Банська Бистриця-Ужгород : Посвіт, 2019. – С. 262–265.

References

1. Volyn turystychna : putivnyk. – К. : TOV «Svit uspikhu», 2008. – 364 s.
2. Holovne upravlinnia statystyky u Volynskii oblasti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua>
3. Zakon Ukrainy «Pro pryrodno-zapovidnyi fond Ukrany» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2456-12>
4. Detsentralizatsiia vlady [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://decentralization.gov.ua/region/item>
5. Ekolohichniy pasport Ivanychivskoho raionu [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://voladm.gov.ua/article/ekologichniy-pasport-ivanichivskogo-rayonu/>
6. Karpiuk Z. K. Perspektyvy likuvalno-kurortnoi rekreatsii na Volyni / Z. K. Karpiuk, R. Ye. Kacharovskiy, O. V. Antypiuk // Materialy II Mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf. «Suspilno-heohrafichni chynnyky rozvytku rehioniv» (m. Lutsk, 19–20 kvitnia 2018 r.) / za red. Yu. M. Barskoho, S. O. Puhacha. – Lutsk : Volynpolihraf, 2018. – S.140–145.
7. Karpiuk Z. K. Pryrodno-zapovidnyi fond Volynskoi oblasti : albom-kataloh / Z. K. Karpiuk, V. O. Fesiuk, O. V. Antypiuk. – К. : TOV «OK–POLIHRAF», 2018. – 136 s.
8. Karpiuk Z. K. Perspektyvy rozvytku ahro- ta ekoturizmu na Volynskom Polissi / Z. K. Karpiuk, R. Ye. Kacharovskiy, O. V. Antypiuk // Materialy Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf. z nahody 10-oi richnytsi stvorennia kafedry turyzmu ta hotelnoho gospodarstva u SNU im. Lesi Ukrainky : «Industriia turyzmu i sfera hostynnosti v Ukraini: suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku» (m. Lutsk, 27 veresnia 2018 r.) / vidpov. red. L. V. Ilin. – Lutsk : PP Ivaniuk V. P., 2018. – S. 58–62.
9. Kudryk V. V. Pryrodokhoronni obiekty Volynskoi oblasti yak obiekty turyzmu / V. V. Kudryk, S. V. Feshchuk, R. Ye. Kacharovskiy // Materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. «Ekolohichni problemy richky Sluch ta inshykh vodnykh ples Zhytomyrskoi oblasti. Turystsko-rekreatsiini zony nadsluchanskoho kraiu» [Novohrad-Volynskiy, 27–28 sich. 2011 r.]. : nauk. zb. «Velyka Volyn». – T. 43. – Novohrad-Volynskiy ; Zhytomyr : Ruta, 2011. – S. 67–69.
10. Oliinyk Ya. B. Suspilno-heohrafichne doslidzhennia turystychnoi infrastruktury Volynskoi oblasti : monohrafiia / Ya. B. Oliinyk, I. V. Yerko. – Lutsk : PrAT «Volyn. obl. druk.», 2014. – 164 s.
11. Rehionalnyi ofis vodnykh resursiv u Volynskii oblasti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.vodres.gov.ua/index.php>
12. Cherchyk L. M. Turystychno-rekreatsiinyi kompleks Volynskoi oblasti: peredumovy rozvytku : monohrafiia. Ch. 1 / L. M. Cherchyk, O. V. Mishchenko, I. V. Yerko. – Lutsk : Skhidnoievrop. nats. un-t im. Lesi Ukrainky, 2014. – 128 s.
13. Chyzhevska L. T. Osoblyvosti turystychno-rekreatsiinoi atraktyvnosti Ivanychivskoho raionu Volynskoi oblasti / L. T. Chyzhevska, Z. K. Karpiuk, R. Ye. Kacharovskiy // Nauk. visn. Skhidnoievrop. nats. un-tu im. Lesi Ukrainky. Serii : Heohr. nauky. – 2019. – № 1 (385). – S. 136–142.
14. Chyr N. V. Potensiini rekreatsiini mozhlyvosti pryrodno-zapovidnykh obektiv baseinu r. Luha / N. V. Chyr, Z. K. Karpiuk, L. T. Chyzhevska, R. Ye. Kacharovskiy, O. V. Antypiuk // Tendentsii ta perspektyvy rozvytku nauky i osvity v umovakh hlobalizatsii : Materialy Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konferentsii, 31 zhovtnia 2019 r. : zb. nauk. pr. – Pereiaslav-Khmelnitskyi, 2019. – Vyp. 52. – S. 34–37.
15. Chyr N. V. Rol obektiv pryrodno-zapovidnoho fondu prykordonnykh OTH Volynskoi oblasti u rozvytku ekolohichnoho turyzmu / N. V. Chyr, L. T. Chyzhevska, R. Ye. Kacharovskiy // Rehion – 2019: stratehiia optymalnoho rozvytku : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 16–17 zhovtnia 2019 r.). – Kharkiv : KhNU im. V. N. Karazina, 2019. – S. 271–275.
16. Chyr N. V. Obiekty pryrodno-zapovidnoho fondu prykordonnykh obiednanykh trytorialnykh hromad yak vazhlyvyi element turystychnoi haluzi Volynskoi oblasti / N. V. Chyr, L. T. Chyzhevska, Z. K. Karpiuk, R. Ye. Kacharovskiy // Materialy III mizhnar. nauk.-prakt. konf. «Fundamentalni ta prykladni doslidzhennia: suchasni nauково-praktychni rishennia ta pidkhody» : red.-uporiad. A. Dushnyi, M. Makhmudov, V. Ilnytskyi, I. Zymomria. – Baku-Banska Bystrytsia-Uzhhorod : Posvit, 2019. – S. 262–265.

Мельник Олег, Мельничук Михаил, Чижевская Лариса, Качаровский Роман. Природные ресурсы Иваницhevского района Волынской области как предпосылка развития туристско-рекреационной деятельности. В ходе научного исследования внимание сосредоточено на изучении природных ресурсов Иваницhevского района Волынской области как предпосылки развития туризма и рекреации. Благодаря обработке современных научных публикаций, посвященных исследованию природных ресурсов административных территорий Волынской области, удалось сформулировать алгоритм анализа природно-ресурсного потенциала района. Задачей научного поиска стало детальное изучение природных компонентов территории, в частности, особенностей климатических условий, гидрологической сети, земельных и лесных ресурсов, природоохранных участков. Определены климатические особенности территории, установлено их значение для осуществления рекреации в течение года. Подробно исследованы водные объекты, в частности подано характеристики имеющегося речного и озерного фонда. Проанализировано состояние бальнеологических и земельных ресурсов. Обоснованно перспективы использования лесных и лесохозяйственных ресурсов, в частности, определено состояние охотничьего фонда. Проведен анализ природно-заповедного фонда района. Сосредоточено внимание на особенностях использования различных видов имеющихся природных ресурсов для рекреационных потребностей общества на современном этапе социально-экономического развития приграничных территорий Волынской области с учетом их потенциала.

Ключевые слова: природные ресурсы, туристско-рекреационная деятельность, туризм, климат, земельные ресурсы, водные ресурсы, реки, озера, лесные ресурсы, охотничьи угодья, природно-заповедный фонд, Иваницhevский район.

Melnyk Oleg, Melnychuk Mykhailo, Chyzhevska Larisa, Kacharovskiy Roman. Natural Resources of Ivanychi District of Volyn Region as a Prerequisite for Development of Tourist and Recreational Activity. In the course of the scientific research, attention was paid to the study of natural resources of the Ivanychivsky district of Volyn region as a prerequisite for the development of tourism and recreation. Thanks to the development of modern scientific publications devoted to the study of natural resources of the administrative territories of the Volyn region, the algorithm of analysis of the natural resource potential of the district was formulated. The task of scientific search was a detailed study of the natural components of the territory, in particular the features of climatic conditions, hydrological network, land and forest resources, nature conservation areas. The climatic peculiarities of the territory are determined, their importance for recreation during the year is established. Water bodies have been thoroughly investigated, including the characteristics of the existing river and lake stock. The state of available balneological and land resources is analyzed. Prospects for the use of forest and forestry resources have been substantiated, in particular the state of the animal stock intended for hunting has been determined. The nature reserve fund of the district is analyzed. The attention is paid to the peculiarities of using different types of available natural resources for recreational needs of society at the present stage of socio-economic development of the border areas of Volyn region, taking into account their potential.

Key words: natural resources, tourist and recreational activity, tourism, climate, land resources, water resources, rivers, lakes, forest resources, hunting grounds, nature reserve fund, Ivanichi district.

Стаття надійшла до редколегії
26.01.2020 р.

УДК 911.3:338.48(477.82)

**Михайло Мельнічук,
Віталій Зейко**

Пропозиції з оптимізації розвитку молодіжного та дитячого туризму різним державним структурам Волинської області

Акцентується увага на покращенні рівня розвитку молодіжного та дитячого туризму у Волинській області. Запропоновано варіанти пропозицій різним державним структурам й організаціям Волині для оптимізації розвитку дитячого та молодіжного туризму в області. Наведено перелік можливостей для органів місцевого самоврядування, які активно задіяні й неактивно задіяні у дитячому та молодіжному туризмі, мають

ІНФОРМАЦІЯ

Редколегія серії «Географічні науки» повідомляє, що автори статей несуть усю повноту відповідальності за результати свого дослідження, статистичні та інші дані, які вони відображають у своїй публікації, а також увесь зміст статті та за сам факт їх оприлюднення. Редколегія вісника не несе ніякої відповідальності перед авторами та третіми особами за можливий збиток, зумовлений публікацією статті, а також не відшкодовує матеріальних та моральних збитків третім особам, якщо такий збиток публікація може спричинити. Редколегія не друкує спростувань щодо етичної некоректності, недостовірності та неправдивості даних у раніше опублікованих статтях авторів, якщо такий факт було встановлено пізніше. Вона має право вилучити таку статтю з електронних носіїв, якщо з'ясується, що в процесі її публікації були порушені чийсь права або ж загальноприйняті норми наукової етики. Про факт вилучення статті редколегія повідомляє авторів. Із правилами написання та подання наукових статей до редколегії можна ознайомитися на сайті журналу: <https://geovisnsnu.wordpress.com/>

*Адреса для листування: 43000, м. Луцьк, вул. Винниченка, 28, ауд. 4;
E-mail: gvisn@ukr.net*